

COMMISSIE VOOR DE
BESCHERMING VAN DE
PERSOONLIJKE LEVENSSFEER

ADVIES Nr 02 / 2004 van 26 februari 2004

O. Ref. : 10 / A / 2004 / 004

BETREFT : Advies uit eigen beweging betreffende identificatiebadges waarop naam en/of foto van de houder van de badge vermeld staan.

De Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer ;

Gelet op de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens, in het bijzonder artikel 29 ;

Gelet op het verslag van de Voorzitter ;

Brengt op 26 februari 2004 het volgende advies uit eigen beweging uit :

I. INLEIDING

De problematiek van het dragen van een badge waarop de naam, voornaam en foto van de betrokkene voorkomen, stelt zich over het algemeen zowel in de openbare als in de privésector. De naam en de voornaam vormen ontegensprekelijk persoonsgegevens. Voor wat de beelden betreft heeft de Commissie in haar advies n° 34/99 van 13 december 1999 eraan herinnerd dat de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens (hierna « WVP ») eveneens van toepassing is op de verwerking van beelden.

De Commissie wordt regelmatig aangesproken met vragen over de verplichting van het dragen van een identificatiebadge en meer in het bijzonder over de badges waarop ofwel de foto ofwel de naam ofwel beide op voorkomen.

De specifieke context en het groeiend aantal vragen hierover aan de Commissie, noodzaakt een verklarend advies waarin de toepasselijke bepalingen ter zake uitdrukkelijk worden geformuleerd. Het voorliggend advies betreft enkel de badges waarop de naam en/of de foto van de houder van de badge voorkomen.

II. TOEPASSINGSVELD VAN DE WVP

De gegevens die op een identificatiebadge voorkomen zijn in principe gelinkt aan de informatiegegevens van een databank (databank betreffende personeel, betreffende personen die over een machtiging beschikken om bepaalde beroepen uit te oefenen, enz...). De bijkomende gegevens (bijv. de foto) worden dan eventueel verkregen tijdens de aanmaak van de badge.

De Commissie herinnert eraan dat de WVP van toepassing is op dergelijke verwerkingen.

III. DOELEINDE, PROPORTIONALITEIT EN WETTELIJKHEID VAN DE VERWERKING

- a. Overeenkomstig artikel 4, §1, 2° van de WVP, moeten de persoonsgegevens worden verkregen voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden en niet verder worden verwerkt op een wijze die rekening houdt met alle relevante factoren, met name met de redelijke verwachtingen van de betrokkene en met de toepasselijke wettelijke en reglementaire bepalingen.

Het bepalen van het doeleinde van de verwerking is een essentieel element in de bescherming van personen. Het doeleinde zal rechtstreekse gevolgen hebben op de van toepassing zijnde modaliteiten van de WVP en daarom dient dit doeleinde op een voldoende preciese wijze te worden bepaald.

- b. De verantwoordelijke voor de verwerking zal zich moeten vergewissen van de rechtmatigheid van het doeleinde. De Commissie herinnert eraan dat de rechtmatigheid van de verwerking moet beoordeeld worden volgens het proportionaliteitsbeginsel : het algemeen belang of het gerechtvaardigd belang van de verantwoordelijke voor de verwerking moet worden afgewogen tegen het recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer van de betrokken persoon. Indien nodig, kan de verplichting om de toestemming te verkrijgen van de betrokken personen meetellen om te beoordelen in hoeverre het proportionaliteitscriterium wordt nageleefd. De Commissie vestigt er de aandacht op dat het gebruik van de toestemming in een gezagsrelatie tussen werkgever en werknemer moeilijkheden kan veroorzaken. De werkgever dient in dat geval de vrijheid van toestemming te garanderen aan de werknemer.

Het gerechtvaardigd karakter van de verwerking wordt geval per geval beoordeeld. Hierbij wordt rekening gehouden met het nagestreefde doeleinde ten opzichte van ondermeer de openstelling en de zichtbaarheid van de betrokken instelling voor het publiek (administraties, politieagenten, enz...) en het type instelling en de gevoeligheidsgraad van de gegevens die zij verwerken (Veiligheid van de Staat, commerciële onderneming,...).

Zo zou de identificatie van de personen die regelmatig in contact staan met het publiek (taxichauffeurs, personen belast met klantenrelaties, loketbedienden van een administratie) als proportioneel kunnen worden beschouwd, maar de identificatie van personen die in diensten werken die voor het publiek gesloten zijn, dan weer niet.

Voor de personen die een gezagsfunctie uitoefenen en gemachtigd zijn om inbreuken vast te stellen (politieagenten, beëdigde ambtenaren van de MIVB,...), zou de verplichting om een identificatiebadge te dragen, kunnen beantwoorden aan de proportionaliteitscriteria als dit de burger de mogelijkheid biedt te verifiëren of de persoon die zijn gezag over hem uitoefent daadwerkelijk diegene is die hij beweert te zijn.

Ook het type van instelling en het al dan niet gevoelig karakter van de gegevens die zij verwerkt (bijvoorbeeld de Veiligheid van de Staat of een commerciële onderneming voor huishoudproducten) zijn elementen die in rekening kunnen gebracht worden bij de beoordeling van de proportionaliteit van de verwerking.

De beoordeling van het al dan niet gerechtvaardigd karakter van de verwerking mag niet gebeuren op basis van de toepassing van één enkel criterium maar op basis van een analyse van het geheel van wezenlijke elementen.

Behalve in geval het zichtbaar dragen van een badge door een reglementaire tekst wordt opgelegd, moet de verantwoordelijke voor de verwerking in overleg met de betrokken personen of hun vertegenwoordiger(s) afwegen of de badge op een zichtbare manier moet gedragen worden dan wel enkel op verzoek moet worden voorgelegd.

- c. Het finaliteitsbeginsel houdt eveneens in dat de gegevens niet mogen verwerkt worden op een wijze die onverenigbaar is met het duidelijk bepaald en gerechtvaardigd doel.

Zo mag de foto van de werknemer die genomen werd voor de aanmaak van een identificatiebadge niet gebruikt worden voor publicatie op een intranetsite of in een brochure die door de werkgever wordt uitgegeven, zonder dat hem (de werknemer) voor deze andere doeleinden zijn uitdrukkelijk akkoord werd gevraagd en dat op het ogenblik dat de badge werd aangemaakt of op het ogenblik van publicatie op intranet of in een brochure.

IV. RELEVANTIE EN TOEREIKENDHEID VAN DE GEGEVENS TEN OPZICHTE VAN HET DOELEINDE.

Krachtens artikel 4,§1, 3° van de WVP, moeten de persoonsgegevens toereikend, terzake dienend en niet overmatig zijn ten opzichte van de doeleinden waarvoor ze werden verkregen. Bijgevolg kunnen enkel deze gegevens op de badge voorkomen die noodzakelijk zijn voor het nagestreefde doel.

De relevantie en de toereikendheid van de gegevens die op de identificatiebadge zullen voorkomen zullen geval per geval moeten beoordeeld worden volgens de verschillende criteria eigen aan de situatie.

De behoefte om een persoon te identificeren kan ofwel steunen op de hoedanigheid waarin de persoon handelt (bediende van een bepaald bedrijf, taxichauffeur, beambte bij de MIVB ...) ofwel op de persoon zelf (Pierre Dupont of Jan Peeters) ofwel op beide (Paul Durant, politie-inspecteur, Piet Janssens, veiligheidsverantwoordelijke,...). In deze gevallen moet er dus een verband bestaan tussen de badge en de persoon die hem draagt. Dit verband kan gelegd worden via de foto, de naam of een referentienummer die toelaten de betrokken persoon te identificeren.

Hoe meer persoonsgegevens op de identificatiebadge voorkomen, hoe groter de indringing in de persoonlijke levenssfeer van de betrokken persoon. Het is dus noodzakelijk om zo veel mogelijk te vermijden tegelijkertijd de naam en de foto van de betrokken persoon op de badge te vermelden.

Indien het doeleinde van de identificatiebadge bijvoorbeeld beoogt te controleren of personen die in de gebouwen van een grote onderneming/administratie rondlopen daartoe gemachtigd zijn of na te gaan of de taxichauffeur waarop men beroep doet wel degelijk bevoegd is om dit beroep uit te oefenen, dan is de foto en indien nodig, alleen een referentienummer voldoende om het nagestreefde doeleinde te bereiken. De vermelding van andere gegevensdoeleinden zoals de naam en de voornaam moeten als disproportioneel worden beschouwd.

Indien daarentegen het doeleinde van de badge de identificatie van de persoon zelf is - de klant dient te weten dat hij zich richt tot de heer Smith, verantwoordelijke voor de financiële transacties ; de burger wil zich richten tot mevrouw Jacobs, belast met de bouwvergunningen bij de gemeentelijke administratie – dan kan de vermelding van de naam op de badge beschouwd worden als proportioneel, maar niet het plaatsen van de foto.

In sommige omstandigheden kan het dragen van een badge waarop de foto en de naam van de badgehouder voorkomen gerechtvaardigd zijn, bijvoorbeeld ingeval de toegang tot bepaalde lokalen omwille van veiligheidsredenen enkel gereserveerd is voor sommige personen (ambassades, ministerie van landsverdediging, luchthaven,...).

De verantwoordelijke voor de verwerking zal dus in overleg met de betrokken personen of hun vertegenwoordiger(s) de gegevens die op de identificatiebadge moeten voorkomen evenals de mogelijke alternatieven (naam en/of foto en/of referentienummer,...) moeten onderzoeken ten opzichte van het te behalen doel.

V. INFORMATIEPLICHT

Overeenkomstig artikel 9 van de WVP moet de natuurlijke persoon van wie de persoonsgegevens werden verkregen om te worden verwerkt, over een zeker aantal elementen worden geïnformeerd.

De informatieplicht houdt (betreffende de inhoud) in: de naam en het adres van de verantwoordelijke voor de verwerking of zijn vertegenwoordiger, de doeleinden van de verwerking, het bestaan van het recht op toegang en het recht op verbetering voor de betrokken personen, en indien het geval zich voordoet, de ontvangers of categorieën van ontvangers van de gegevens¹.

Binnen een arbeidsrelatie moet deze informatie via de ondernemingsraad, in het arbeidsreglement of bij voorkeur rechtstreeks aan de werknemers te worden medegedeeld.

¹ Bijvoorbeeld, de ontvangers van de lijst van badgehouders.

VI. BEWAARTIJD

Artikel 4, §1, 5° van de WVP bepaalt dat de persoonsgegevens niet langer mogen worden bewaard dan de tijd die nodig is om de doeleinden waarvoor ze werden verkregen, te verwezenlijken.

Indien er tijdens de aanmaak van de badge bijkomende gegevens worden verzameld, dan kunnen deze niet langer worden bewaard dan de tijd die nodig is voor het verwezenlijken van het doeleinde. Zo mag het negatief of de digitale foto die van de werknemer werd genomen met het oog op de aanmaak van een badge niet worden bewaard voor eventuele andere doeleinden.

De secretaris,

De voorzitter,

(get.) J. BARET,

(get.) P. THOMAS.